

การพัฒนากำลังคนคุณภาพ ในทักษะที่จำเป็นเร่งด่วน กรณี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จิตฐิตา อังกาบสี

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ที่มาและความสำคัญ

ด้วยระบบสถิติของประเทศไทยเป็นแบบกระจายงาน (Decentralized) ทำให้ข้อมูลสถิติและสารสนเทศต่าง ๆ ของภาครัฐ ทั้งทางด้านเกษตร ด้านการคมนาคมและขนส่ง ด้านการค้าและการพาณิชย์ ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านสังคม และด้านสาธารณสุข กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ส่งผลให้เกิดระบบสถิติและหน่วยของข้อมูลสารสนเทศในหลายหน่วยงาน จึงทำให้ระบบข้อมูลสารสนเทศนั้น มีรูปแบบ คุณภาพ และวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้การเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของภาครัฐด้วยกัน ภาคเอกชนและประชาชน ต้องสืบค้นข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในข้อมูลนั้น ซึ่งทำให้เสียเวลา และส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน การปฏิบัติราชการ และการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล

สำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยงานกลางในการจัดการข้อมูลสถิติของประเทศ ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550 มีหน้าที่

ในการรวบรวมข้อมูลสถิติของแต่ละหน่วยงาน ตรวจสอบมาตรฐานข้อมูล และจัดทำข้อมูลสถิติทางการของประเทศทั้งหมด 21 สาขา นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีความจำเป็นเร่งด่วนในพัฒนาการจัดเก็บข้อมูล ให้มีความทันสมัย โดยการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลทางเลือก (Alternative Data Source) เช่น ข้อมูลทะเบียน (Registered-Data), Big Data, ข้อมูล Government Open Data เป็นต้น เพื่อเพิ่มความถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลาของข้อมูล พร้อมนำข้อมูลมาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหาร (Management Information System : MIS) สำหรับ สนับสนุนการตัดสินใจของรัฐบาล อีกทั้งยังสามารถลดภาระการให้ข้อมูล ของภาคประชาชนได้

อย่างไรก็ดี การดำเนินการตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จำเป็นต้องใช้ บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหาร (Management Information System : MIS) ที่มีการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศระหว่างส่วนราชการในระดับกระทรวงและระดับ พื้นที่ โดยใช้วิธีการที่เป็นมาตรฐานสากล เช่น Statistical Data and Metadata eXchange (SDMX) เป็นอย่างน้อย และสามารถนำเสนอ ข้อมูลได้หลายมิติ (Multidimensional) จากหลายมุมมอง อีกทั้งต้อง สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจการใช้ระบบเชื่อมโยงข้อมูลให้กับ หน่วยงานภาครัฐกว่า 200 หน่วยงานที่ต้องส่งข้อมูลสถิติให้สำนักงานสถิติ แห่งชาติได้ นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องมีผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อจัดเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น Social Media และเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นต้น และเพื่อให้เกิดการจัดทำข้อมูลสถิติที่

สมบูรณ์ ผู้ปฏิบัติงานต้องสามารถสร้างโมเดลในการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเก็บจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้ โดยอาจนำโมเดลการวิเคราะห์จากการเทียบเคียง (Benchmark) กับหน่วยสถิติในต่างประเทศ/หน่วยงานระหว่างประเทศที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติจากแหล่งข้อมูลอื่น หรือศึกษาจากงานวิจัยสมัยใหม่ต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลผลลัพธ์เกิดความถูกต้องและสมบูรณ์

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รับการสนับสนุนในการพัฒนากำลังคนคุณภาพจากหลายหน่วยงาน อาทิเช่น สำนักงาน ก.พ. ในการให้ทุนศึกษาต่อ ทุนฝึกอบรมระยะสั้น และระยะยาว สำหรับข้าราชการ ทุนรัฐบาล เพื่อดึงดูดผู้มีศักยภาพสูงที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาในประเทศ (UIS) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมฝึกอบรมในทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เช่น หลักสูตรพื้นฐานเกี่ยวกับ Big Data และ Block Chain เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งใน และต่างประเทศ หรือการฝึกอบรมระยะสั้น ยังไม่สามารถพัฒนากำลังคนคุณภาพให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ทันเวลา และการศึกษาทฤษฎีในบางครั้งไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในการทำงาน ซึ่งทำให้สำนักงานฯ เสียโอกาสในการนำความรู้ที่ได้ไปศึกษามา มาใช้ในการพัฒนางานจริงโดยเฉพาะการปฏิบัติงานในด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะ

จากที่นางสาวจิตฐิตา อังกาบสี ได้เข้ารับทุนฝึกอบรมสำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในภาครัฐ (HR

Unit) และได้ไปศึกษาดูงานการพัฒนากำลังคนคุณภาพที่บริษัท AEON ประเทศไทยญี่ปุ่น ซึ่งมีการจัดทำ Business Academic Collaboration กับสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศญี่ปุ่นและต่างประเทศ และการจัดทำความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งผู้ปฏิบัติงานไปเรียนรู้งานจริง (On the Job Training) เพื่อนำความรู้ ทักษะที่ได้รับมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน นั้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถพิจารณาการสร้างความร่วมมือที่มีลักษณะคล้ายกับบริษัท AEON โดเน้นพัฒนาความร่วมมือทางด้านสถิติและเทคโนโลยี ภายใต้โครงการ “Statistics and Technology Collaboration” กับหน่วยงานทางด้านการศึกษา หน่วยงานที่เป็นเลิศในการพัฒนาซอฟต์แวร์ในการเชื่อมโยงข้อมูล การจัดเก็บ และการใช้ข้อมูลจาก Big Data, Government Open Data etc. และหน่วยงานระหว่างประเทศที่เป็นผู้กำหนดทิศทางการดำเนินงานทางด้านสถิติและเทคโนโลยีในระดับภูมิภาค และระดับโลก โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถพัฒนาความร่วมมือใน 3 ด้าน ดังนี้

การศึกษาในมหาวิทยาลัยระยะสั้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติควรมีการจัดทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในประเทศ เพื่อให้กำลังคนคุณภาพสามารถลงทะเบียนเข้าเรียนในสาขาวิชาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว จะทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถส่งผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมศึกษาในรายวิชาที่ขาดแคลนได้อย่างหลากหลาย อีกทั้งสามารถลดข้อจำกัดทางด้านการสื่อสาร ค่าใช้จ่ายในการจ้างอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถมาให้ความรู้ในองค์กร อุปกรณ์ในการศึกษา สิทธิบัตรในการใช้โปรแกรม

ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เนื่องจากการลงทุนในเรื่องดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และทักษะ ความรู้ที่ผู้ปฏิบัติงานขาดแคลนเป็นทักษะเฉพาะตัว ถือเป็นองค์ความรู้ใหม่ ยังไม่มีการดำเนินงานมาก่อน จึงต้องอาศัยการพิสูจน์จากการทำวิจัย ซึ่งในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทยมักมีการทำการศึกษา วิจัย ในองค์ความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งจักเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงานสถิติ แห่งชาติเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การเข้าเรียนในห้องเรียน จะทำให้ ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ฝึกการปฏิบัติงานจริง โดยมี ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ การจัดทำข้อตกลงในการศึกษาในมหาวิทยาลัยระยะสั้น นั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถสนับสนุนข้อมูลสถิติในการศึกษาวิจัย ให้มหาวิทยาลัยที่มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นการสนับสนุนการ ศึกษาวิจัยทางด้านสถิติ และเทคโนโลยี อนึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติจะเป็น ส่วนสำคัญในการผลักดันให้วงการสถิติและเทคโนโลยีของประเทศไทยมี การพัฒนาขึ้นในอนาคต

การฝึกงาน

หากผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานฯ ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่ ต้องเข้าฝึกงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติควรมีการจัดทำความร่วมมือกับ บริษัทเทคโนโลยี/พัฒนาซอฟต์แวร์ชั้นนำของประเทศ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่ ผ่านการศึกษาทฤษฎีในมหาวิทยาลัย ได้นำความรู้ไปปฏิบัติงานจริงใน สิ่งแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างจากการทำงานในภาครัฐ โดยผู้ปฏิบัติงาน ยังคงรับเงินเดือนจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในความร่วมมือนี้จะทำให้ ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการทำงานในหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศ

ฝึกการทำงานจริงโดยมีผู้เชี่ยวชาญในภาคเอกชนเป็นผู้ควบคุม ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำความรู้จากการทำงานจริงในหน่วยงานดังกล่าวมาใช้พัฒนาการทำงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ ซึ่งถือเป็นการพัฒนากำลังคนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก เนื่องจากใช้เวลาในการพัฒนาไม่นานนัก แต่ผู้ปฏิบัติงานจะได้เรียนรู้ทั้งกระบวนการทำงานใหม่ ๆ กระบวนการคิดของผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชน ลักษณะการทำงานในรูปแบบเอกชนที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างเครือข่ายกับผู้ปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในภาคเอกชนอีกด้วย

Secondment Program

สำนักงานสถิติแห่งชาติควรจัดทำความร่วมมือในรูปแบบ Secondment Program กับหน่วยงานไม่แสวงหากำไร ที่ดำเนินงานทางด้านสถิติและเทคโนโลยีร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติมาอย่างยาวนาน เช่น ASEAN Statistics Division, ASEAN Secretariat, United Nations Food and Agriculture Organization, และ United Nations Economics and Social Commission for Asia and the Pacific เป็นต้น โดยการสร้างความร่วมมือในลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพของสำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถเข้าไปปฏิบัติงานในหน่วยงานดังกล่าว เพื่อทราบถึงทิศทางในการดำเนินงานทางด้านสถิติและเทคโนโลยี ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชีย และภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน รวมถึงมีโอกาสเข้าร่วมโครงการในการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ที่ต้องใช้ผู้ที่มีทักษะทางด้านสถิติ

และเทคโนโลยี ตามที่องค์การสหประชาชาติสนับสนุนความร่วมมือในรูปแบบ South-South Cooperation

โดยการจัดทำข้อตกลง Secondment Program จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพได้ทำงานที่ท้าทาย และเป็นงานที่มีความสำคัญระดับนโยบาย เช่น การวางแผนการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติให้สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้สำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถวางแผนการพัฒนาบุคลากรได้ตรงตามทิศทางการดำเนินงานอย่างแท้จริง ส่งผลให้สามารถยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านสถิติและเทคโนโลยี อีกทั้งสามารถปรับตัวจากประเทศผู้รับความช่วยเหลือ เป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือกับประเทศที่พัฒนาน้อยกว่าตามทิศทางการดำเนินงานของ Sustainable Development Agenda และเนื่องจากการความร่วมมือดังกล่าว เป็นการพัฒนาการดำเนินงานระดับนโยบาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพสูงของสำนักงานสถิติแห่งชาติในตำแหน่งงานสนับสนุน มีโอกาสเท่าเทียมกับผู้ปฏิบัติงานในสายงานหลักในการเข้าร่วมใน Secondment Program ด้วย

บทสรุป

สำนักงานสถิติแห่งชาติควรมีการพัฒนากำลังคนคุณภาพในทักษะที่จำเป็นเร่งด่วน ผ่านทางการจัดทำความร่วมมือใน 3 ด้าน กล่าวคือ การศึกษา ในมหาวิทยาลัยระยะสั้น การฝึกงาน และ Secondment Program ความร่วมมือที่กล่าวมานั้นสามารถลดข้อจำกัดทางด้านเวลา การสื่อสาร และเพิ่มความยืดหยุ่นในการพัฒนาทักษะความรู้ที่สำคัญและขาดแคลนอย่างเร่งด่วน

เพื่อนำกลับมาพัฒนางานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเสีย
ค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านวิชาการสถิติ
และเทคโนโลยี และมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือประเทศที่พัฒนา
น้อยกว่าอีกด้วย